

Βελαν

ΓΡΑΝΙΤΙΝ

1973- ΤΟ ΕΤΟΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΚΑΙ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ;
ΤΕΣΣΕΡΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ:
Τό 'Ελληνικό, τό Κυπριακό, ή Μεσόγειος,
ή Βαλκανική- 'Ο ρόλος τῶν 'Ην.'Εθνῶν.

ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝ-

'Ο Λευκός Οίκος ἔχει προγραμματίσει τό 1973 σάν "ἔτος Εὐρώπης."
Αὐτό ἀναφέρεται ἀπό πολλές πηγές καί οἱ εἰδηκοί γράφουν, ὅτι
ὁ Πρόεδρος Νίξον θέλει νά ἐπιφέρει μερικῆς οὐσιαστικές ἀλλαγές
στήν εὐρωπαϊκή σκηνή γιά νά ἐξασφαλίσει "μιά γενναῖα εἰρήνης",
ὅπως ἐπιθυμεῖ.

'Αλλά δέν εἶναι μόνον ἡ Οὐάσιγκτων πού ἐπιθυμεῖ ἀλλαγές. εἶναι
καί ἡ Ρωσία. 'Από ἀμερικανικήσ σκοπιᾶσ, ἡ ὕψηση στήν Εὐρώπη θά
ἔφερνε ἐλάφρυνση τῶν βαρῶν τῶν ΗΠΑ καί θά ὠδήγησε στήν παγίωση
τῆσ εἰρήνησ. 'Από σοβιετικήσ πλευρᾶσ, τό ἀποτέλεσμα θά ἦταν νά
στρέφει ἡ Ρωσία τήν προσοχή της πρόσ τήν Κίνα, ἀπερίσπαστη ἀπό
τά εὐρωπαϊκά προβλήματα, καί νά ὀφελῆθεῖ ἡ οἰκονομία της ἀπό
τίσ συναλλαγές μέ τόν Δυτικό κόσμο.

Πέρα ἀπό τοὺσ δύο μεγάλουσ, οἱ μικρές χῶρες τῆσ 'Ανατολικῆσ
Εὐρώπησ μποροῦν νά ἐξασφαλίσουσ κάποια περισσότερο ἀνεξαρτησία
ἀπό τήν Ἥσχα. καί οἱ ^{εὐρωπαϊκές} χῶρες νά διευθετήσουν μερικά
ἀπό τά προβλήματα πού χρονίζουν, καί κοστίζουν δυσβάστακτα
κοινόβλια σέ στρατιωτικές ἐτοιμασίες.

'Η Ρωσία εἶχε προτείνει τήν σύγκληση μιᾶσ Διασκεφῆσ Εὐρωπαϊκήσ
'Ασφαλείασ τό 1959. 'Αλλά ἡ Ἀμερική δέν τήν ἤθελε. "Ἐστορα, ὅμως,
ἀπό 18 χρόνια οἱ προκαταρκτικές ἐργασίες ἄρχισαν στό 'Ελσίνκι
μέ τήν συμμετοχή 34 κρατῶν- 32 τῆσ Εὐρώπησ, τῶν ΗΠΑ καί τοῦ
Καναδοῦ.

Οἱ προκαταρκτικές ἐργασίες θά συνεχισθοῦν στά μέσα 'Ιανουαρίου
στήν Γενεύη. καί ἡ διάσκεψη "ἀσφαλῶσ ἀναμένεται νά συγκληθεῖ
τό 1973", γράφει μιά ἐκθεση τοῦ Κογκρέσσου πάνω στό θέμα αὐτό.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΟΗΕ

Λίγο προσέκτηκε τό γεγονός, ὅτι καί ἡ Γενική Συνέλευση τοῦ ΟΗΕ,
πού τέλειωσε τήν σύνοδο της πρίν ἀπό τά Χριστούγεννα, ἀσχολήθηκε,
μολονότι ἔμμεσα, μέ τήν Εὐρώπη.

Τά θέματα πού τήν ἀπασχόλησαν ἦταν: ἡ ρουμανική πρόταση γιά τήν
οὐδέτεροποίηση τῆσ Βαλκανικήσ, ἡ βουλγαρική διαμαρτυρία γιά τίσ
"ξένεσ ναυτικές βάσεις σέ γαettonικές χῶρες, τό Κυπριακό, τό
'Ελληνικό, καί ἡ πρόταση πολλῶν χωρῶν γιά τήν Μεσόγειο.

Σ'αυτά θά πρέπει νά προστεθεῖ καί τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Ἕνατ. Γερμανία ἀναγνωρίστηκε ἐφέτος ἀπὸ πολλὰ κράτη καί ὀργανισμοὺς τοῦ ΟΗΕ, καί ὅτι οἱ δύο Γερμανίες θά γίνουν δεκτές τὸν προσεχῆ ἑκτεμβρίου στὰ Ἕνωμένα Ἔθνη.

Καί ἐπειδὴ τὰ θέματα ποὺ προαναφέρθηκαν ἔγιναν ἀντικείμενο συζητήσεων στὴν Συνέλευση, ὅπου ἐκπροσωποῦνται 132 κράτη, θά πρέπει νά τὰ ἐξετάσουμε ἕνα πρὸς ἕνα- ἀφίοντας κατὰ μέρος τὸ Γερμανικό. Δὲν εἶναι μόνον ἡ λογικὴ ποὺ μᾶς λέει, ὅτι εὐρωπαϊκά θέματα ποὺ ἐξετάζονται ἀπὸ 132 κράτη ἀπὸ ὅλα τὰ γεωγραφικά μῆκη καί πλάτη ἀσφαλῶς θά συζητηθοῦν ἀπὸ τὴν εὐρωπαϊκὴν ἐπίσκεψιν τῶν 34 ἀλλὰ καί κατὰ ἄλλοι: οἱ ἐνδείξεις ἀπὸ τὸν λευκὸ Οἶκο καθὼς καί οἱ παρατηρήσεις τῶν διπλωματικῶν, ἀνατολικῶν, δυτικῶν, ἀδεσμεύτων καί οὐδετέρων.

ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Χρόνια τώρα ἡ Ρουμανία προτείνει μιὰ οὐδέτερη ἢ ἀκέραια Βαλκανικὴ. Τίποτε ὅμως δὲν ἔγινε ὡς τώρα. Καί ὅμως, ἡ πρότασις τοῦ Ραπάκι, τοῦ ἄλλοτε ὀπουργοῦ Ἐξωτερικῶν τῆς Πολωνίας, ποὺ διατυπώθηκε τὸ 1964, ἀνοίξε τὸν δρόμο στὴν διάσκεψιν τοῦ 1973. Ὁ Ραπάκι ἤθελε μιὰ ζώνη ἀσφαλείας στὴν κεντρικὴ εὐρώπη. Ἡ Ρουμανία, εἰδικώτερα στὴν Βαλκανικὴ.

Τὰ γεγονότα τοῦ 1968, ὅλ. ἡ ρωσικὴ ἐισβολὴ τῆς Τσεχοσλοβακίας, ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά ἀνέστειλαν τὴν διάσκεψιν γιὰ ἕνα διάστημα καί ἀπὸ τὴν ἄλλη ἔκαναν τὴν Ρουμανία πρὸς ἀνεξάρτητη ἔναντι τῆς Ρωσίας. Στὶς συνειρήσεις τοῦ Ἑλσίνκι τὸν περασμένο Νοεμβρίου, ἡ Ρουμανία ἔδειξε καί πάλι πρὸς σημασίαν ἀποκρίσει τὴν διάσκεψιν ἀλλὰ καί τὴν ἀνεξαρτησίαν της. Θεωρεῖται βέβαιον, ὅτι θά ξαναφέρει τὸ θέμα ἐκεῖ. Ἄλλο καί πέρα ἀπὸ αὐτὸ, Ρουμῶνος ἐκπρόσωπος, καί μάλιστα μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν στὸ Βουκουρέστι τοῦ Ἑλληνοῦ Ἰγυποῦρη τοῦ Ἐξωτερικῶν, ἐξεδήλωσεν ἀνησυχίας γιὰ τὴν κατάστασιν στὴν Ἑλλάδα, ποὺ τὴν χαρακτήρισε "στρατοκρατικὴ."

ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ

Στὶς ἀρχὰς τῆς Γεν. Συνελεύσεως, ἡ Βουλγαρία παρακονέθηκε γιὰ τὶς "ξένες" ναυτικὲς βάσεις σὲ γειτονικὴ χώρα. Αὐτὸ ἀφοροῦσε τὴν Ἑλλάδα. Ἀλλὰ ἀπὸ ἑλληνικὴν πλευρᾶς, παρὰ τὶς φιλίας μὲ τὴν γείτονα, δὲν ὀδθηκε καμμιά ἀπάντησις.

Περὶ τὸ τέλος Νοεμβρίου, ὁ Βούλγαρος Πρωθυπουργὸς ἐπισκέφθηκε τὴν Μόσχα. Τὸ θέμα αὐτὸ συζητήθηκε ἐκεῖ, ὅπως ἀναφέρει καί τὸ ἀνακοινωθέν. Τὸ ἀνακοινωθέν ἀναφέρει ἐπίσης καί τὸ Κυπριακό.

Εξ σφάλμα από Βουλγάρους εκπροσώπους τονίζεται, ότι η κατάσταση στην Ελλάδα τους άνησχεῖ. "Όχι τόσο "οί κρεββατοκάμαρες τῶν ναυτικῶν τοῦ "Ἐκτου Στόλου" ἀλλὰ ἡ ἀποκάλυψη τῆς "Νιού Γυόρκ Τάϊμς", ἐδῶ καὶ ἀρκετὸ καιρὸ, ὅτι ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἤθελε νὰ τοκοθετήσει κυρηγνικὲς ὑφρμες στὰ σύνορα μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν. Πού θὰ πᾶει ἡ κατάσταση αὐτή; Τί ἐτοιμάζεται; ἰερωτῶνται.

ΚΑΙ ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ

Γιὰ τὸ Κυπριακὸ, οἱ σοσιαλιστικὲς χῶρες θέλουν μιὰ ἀνεξάρτητη καὶ ἐνιαία δημοκρατία. Ἀλλὰ καὶ οἱ Ἀυτικοὶ εἶναι ἱκανοποιημένοι-οἱ περισσότεροὶ τουλάχιστον. Ὁ Βρεταννὸς ἐκπρῶσπος, στὸ τέλος τῆς ἐφετεινῆς συνόδου, κατέταξε τὸ Κυπριακὸ στὰ ἐπιτεγμάτα τοῦ ΟΗΕ.

Ἀλλὰ ὁ Τοῦρκος, κατὰ τὴν συζήτηση τῆς παρατάσεως τῆς εἰρηνοφυλακῆς στίς 12 Δεκεμβρίου, εἶπεν, ὅτι ὁ ΟΗΕ δὲν εἶναι τὸ κατάλληλον ὄργανον γιὰ συζήτηση τοῦ θέματος. Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι θέλουν ἀλλαγὴ σκηνοθεσίας-ἴσως τὸ ΝΑΤΟ. Ἀλλὰ ὁ Ρῶσος ἐτόνιζεν, ὅτι τί Κυπριακὸ εἶναι συνυφασμένο μὲ τίς ἐξελίξεις στὴν Εὐρώπη. Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι τὸ θέμα πιθανῶς θὰ ἔλθει στὴν Εὐρωπαϊκὴ Διάσκεψη.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΜΑ

Τὸ ἑλληνικὸ ἔγινε ἀντικείμενον τῆς προσοχῆς τοῦ ΟΗΕ σὲ δύο περιπτώσεις ἐφέτος, ἂν καὶ δὲν ὑπῆρχε πτὴν ἡμερησία διάταξη. Τὴν πρώτη φορά, ἡ Σουηδία ἐκάκιψε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Τσεχοσλοβακία, δύο εὐρωπαϊκὲς χῶρες, γιὰ τὴν ἀπισθοδρομίσιν τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ἡ δευτέρα περίπτωσις ἦταν μιὰ κατηγορία τοῦ Ἀμερικανοῦ ἀντιπροσώπου ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὴν ἔλλειψη εὐαισθησίας στὸ ζήτημα τῶν προσφύγων, δεδομένου ὅτι δὲν πληρώνει τὴν συνδρομὴ της. Ἡ ἀμερικανικὴ ἐπίθεση προκάλεσε κατάπληξη, ἀφοῦ οἱ Ἕλληνες ἀντιπρόσωποι παντοῦ καὶ πάντοτε, σὲ ὅλες τίς ἐπιτροπές, φαινόταν ἀμερικανοβί-κάτεροι τῶν Ἀμερικανῶν.

Συγκλίνουσες πληροφορίες ἀναφέρουν, ὅτι ἡ κατάσταση στὴν Ἑλλάδα θὰ ἀποτελέσει ἀντικείμενον προσοχῆς στὴν Διάσκεψη, καὶ ὅτι τὸ θέμα θὰ τεθεῖ ἀπὸ διάφορες πλευρές.

ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ-ΕΥΡΩΠΗ

Στενὰ συνδεμένο μὲ τὰ κίβ πάνω ζητήματα, εἶναι τὸ πρόβλημα τῆς Μεσογείου, πού ὁμοῦ ἐμφανίζεται κίβ περίπλοκο.

και είναι κιόλας περίπλοκο γιατί οι χώρες του ΝΑΤΟ και της Βαρσοβίας φαίνεται πως αντιτίθενται στην ουδέτερη ποίηση της Μεσογείου, μία πρόταση που εννοούν οι δόξιοι. Η πρόταση έγινε στην αρχή της συνέδου από την Μάλτα και υποστηρίχθηκε στο τέλος της συνέδου από την Τυνήσια, που θέλει να φέρι το θέμα στην προσηλή Γεν. Συνέλευση.

Αλλά το "κλειδί" για την στάση των διαφόρων χωρών, μάς παρέχει μία ανάλυση της φηφορίας στο θέμα κηρξίας του Ίνδικου Ωκεανού ως "ζώνης ειρήνης": οι χώρες του ΝΑΤΟ, πλην της Ιστανδίας, απέσχαν οι χώρες της Βαρσοβίας, πλην της Ρουμανίας, επίσης. Και οι δόξιοι, μεταξύ των οποίων ή Κύπρος, ή Γουογκολαβία και ή Μάλτα έφηρισαν υπέρ. Επίσης υπέρ έφηρισαν ή Ισπανία και οι περισσότερες αραβικές χώρες της Μεσογείου.

Η απόφαση για τον Ίνδικό Ωκεανό έλαβε 95 υπέρ εναντι 0 και 33 αποχές. Παρόμοια πρόταση για την Μεσόγειο, αν έλθει στην έκόμενη Συνέλευση, θα πάσει την πηροφηρία.

ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΔΙΑΣΚΕΨΗ

Αλλά τέτοια πρόταση μπορεί να μην έλθει, αφού υπάρχει πιθανότητα να καταπιστεί με το θέμα της Μεσογείου ή ευρωπαϊκή διάσκεψη. Δέν είναι γνωστό ακόμη, ποιά θέματα πηικών στην ήμερησία διάταξη ουτε και τί άλλες έπεξηργασίες θα γίνουν στην Γενική. Αλλά, έφ'δσον ή διάσκεψη σε έπιλεθο ύπουργών Έξωτερικών προγραμματίζεται για τον Ίούνιο 1973, αναμένεται ότι ως τότε με την μία ή την άλλη μορφή τά θέματα αυτά θα έξεταστούν.

Η προεργασία της Διασκέψεως, από ήμερικανική πλευρά, θα είχε προχωρήσει ταχύτερα, αφού ή Ούάσιγκτων θέλει πδ 1973 ως έτος Ευρώπης, αλλά περημποδίζεται με τη νέα ανάρτηση στο Βιετνάμ.

Εάν ο πόλεμος έναί έξακολουθεί να μαινεται, οι προοπτικές είναι δυο: είτε ή διάσκεψη θα κηρνοβατεί ωςπου να ύπογραφεί άνακηχ ή στο Βιετνάμ, είτε το αντίθετο. Δηλ. ή Ούάσιγκτων ή βλέποντας ταχεία εξέλιξη στο Βιετνάμ, θα έπισκευσει τουλάχιστον την εξέταση μερικων ευρωπαϊκων ζητημάτων.

Ο λόγος, όπως αναφέρεται, θα είναι ή έπισθυμία του Προέδρου Νίξον να δείξει ότι κάποια πρόδοος σημειώνεται άλλου, να του επιτρέψει να πραγματοποιήσει μερικά ταξίδια που σχεδιάζει, και να κρατήσει το ενδιαφέρον των Ρώσων στις σχέσεις τους με τις δυτικές χώρες.

Και άφηνιδιασμοί δέν αποκλείονται σε θέματα όπως της Ελλάδος.